

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายบรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชญ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๖/๒๕๖๕

เรื่องพิจารณาที่ ๑/๒๕๖๕

วันที่ ๑๙ เดือน ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕

ระหว่าง { คณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ร้อง
พรรคไทยรักธรรม ผู้ถูกร้อง

คณะกรรมการการเลือกตั้ง (ผู้ร้อง) ยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคไทยรักธรรม (ผู้ถูกร้อง) ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง (๓) ประกอบมาตรา ๓๐ เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของบุคคลผู้เป็นคณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องตามมาตรา ๙๒ วรรคสอง และห้ามมิให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้องและถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ไปจดทะเบียนพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีก ภายในกำหนดสิบปี นับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๔ วรรคสอง ข้อกล่าวอ้างตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องสรุปได้ดังนี้

ผู้ถูกร้องเป็นพรรคการเมืองตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ เดิมชื่อ “พรรคไทยรักธรรม” ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น “พรรคไทยรักธรรม” ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ พรรคผู้ถูกร้องรับสมัครสมาชิกพรรคระหว่างเดือนกันยายน ๒๕๖๑ ถึงเดือนมกราคม ๒๕๖๒ เชิญชวนชาวบ้าน ตำบลป่ามะคาบ อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร รวมกลุ่มทำดอกไม้ประดิษฐ์ (ดอกไม้จันทน์) โดยกำหนดเงื่อนไขต้องสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องก่อน หากมีผู้สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องครบ ๕๐๐ คนขึ้นไป สามารถเปิดสาขาพรรคการเมืองได้ พรรคผู้ถูกร้องจะเป็นผู้ลงทุนออกค่าใช้จ่ายโดยจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์การทำดอกไม้จันทน์ให้กับสมาชิกพรรคและส่งมายังสาขาพรรคที่จังหวัดพิจิตร เมื่อทำดอกไม้จันทน์เสร็จ พรรคผู้ถูกร้องจะรับซื้อคืนในราคาดอกละ ๑ บาท และในการสมัครสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องผู้สมัครไม่ต้อง

เสียค่าสมัครสมาชิกหรือเสียค่าบำรุงพรรคการเมือง พยานในสำนวนการไต่สวนของผู้ร้องให้การตามสำเนา รายงานการรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน ลงวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๔ ซึ่งคณะกรรมการ รวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานของนายทะเบียนพรรคการเมืองได้ตรวจสอบข้อเท็จจริง โดยใช้ สำนวนไต่สวนที่ผู้ร้องมีมติที่ประชุม ครั้งที่ ๙๐/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ สรุปได้ดังนี้

นางทองคำ วงสุวรรณ นางลำยอง น่วมด้วง นางสาวสุทิน พุกยอด นางสาวกนกพร เพชรเดช นางสาวกิตติยา บุญศิลป์ นางบุญเรือน พูลทอง นางสาวกมล แต่เจียม นางหทัยกาญจน์ พานเงิน นางยิ้ม สุขขำ นางวาสนา ยรรยงค์ และนางสมจิตร ศรีอุดมพงษ์ พยานทั้งสิบเอ็ดให้การว่า ระหว่าง เดือนกันยายน ๒๕๖๑ ถึงเดือนมกราคม ๒๕๖๒ พรรคผู้ถูกร้องได้เชิญชวนให้ชาวบ้านตำบลปามะคาบ อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร รวมกลุ่มทำดอกไม้จันทน์ โดยมีเงื่อนไขว่าจะต้องสมัครเป็นสมาชิก พรรคผู้ถูกร้องก่อนจึงจะมีสิทธิเข้าร่วมกลุ่ม ซึ่งหากมีผู้สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องครบจำนวน ๕๐๐ คนขึ้นไป สามารถเปิดสาขาพรรคได้ พรรคผู้ถูกร้องจะเป็นผู้ลงทุนซื้อวัสดุอุปกรณ์ให้ชาวบ้าน ไปทำดอกไม้จันทน์ที่บ้านและรับซื้อคืนในราคาดอกละ ๑ บาท โดยมีนายมนัส มีชาวนา นายเจตร์ วัชรหิรัญปลา นางโยชิตา วัชรหิรัญปลา และนางรุ่งนภา ควรสมทบ ร่วมกันสอนชาวบ้าน ทำดอกไม้จันทน์ ระหว่างทำการสอนบุคคลดังกล่าวได้พุดเชิญชวนให้ชาวบ้านสมัครเป็นสมาชิกพรรค ผู้ถูกร้องโดยไม่ต้องเสียค่าบำรุงพรรคการเมือง เนื่องจากพรรคผู้ถูกร้องจะเป็นผู้ออกเงินค่าบำรุงพรรค ให้พยานทั้งสิบเอ็ดคนยืนยันว่า หากไม่มีการจูงใจด้วยวิธีการดังกล่าวจะไม่สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง ต่อมาวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๒ พรรคผู้ถูกร้องสามารถเปิดสาขาพรรคได้ที่จังหวัดพิจิตร

นายมนัส มีชาวนา ให้การว่า พยานได้รับคำสั่งจากหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องผ่านทางนางสุชาดา ขวัญสกุล ให้หาสมาชิกพรรคในจังหวัดพิจิตรเพื่อเปิดสาขาพรรคผู้ถูกร้อง โดยวิธีการนำเสนอนโยบาย เรื่องการส่งเสริมอาชีพทำดอกไม้จันทน์ให้กับชาวบ้าน และให้จูงใจชาวบ้านว่าหากสมัครเข้าเป็นสมาชิก พรรคผู้ถูกร้องแล้วจะได้เข้าร่วมกลุ่มทำดอกไม้จันทน์ โดยให้ตนเป็นผู้สำรองค่าสมัครสมาชิกพรรคทั้งรายปี และตลอดชีพไปก่อน เมื่อเปิดสาขาพรรคผู้ถูกร้องได้แล้วทางพรรคจะโอนเงินคืนให้ ซึ่งตนเข้าใจว่า เป็นการดำเนินการตามนโยบายของพรรคผู้ถูกร้องเพื่อช่วยเหลือชาวบ้านให้มีรายได้

นายเจตร์ วัชรหิรัญปลา นางโยชิตา วัชรหิรัญปลา และนางรุ่งนภา ควรสมทบ พยานทั้งสาม ให้การว่า พยานทั้งสามร่วมกับนายมนัส มีชาวนา หาสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ตำบลปามะคาบ อำเภอ เมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร จริง โดยมีหน้าที่สอนชาวบ้านทำดอกไม้จันทน์ ระหว่างนั้นนายมนัส มีชาวนา จะพุดเชิญชวนให้ชาวบ้านสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องโดยไม่ต้องเสียค่าบำรุงพรรคการเมือง

นายพีระวิทย์ เรื่องลือดลภาค (หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้อง) ให้การว่า การทำดอกไม้จันทน์เป็นไป ตามนโยบายพรรคและข้อบังคับพรรคผู้ถูกร้อง ซึ่งดำเนินการต่อเนื่องมาตลอด ๕ ปี มีวัตถุประสงค์

สร้างอาชีพให้กับชาวบ้าน โดยได้ดำเนินการจดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชนและได้รับเงินอุดหนุนจากพัฒนาชุมชนมาดำเนินการเป็นทุนให้กับสมาชิก แต่หลังจากมีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งพยานได้ปรึกษาเกี่ยวกับการดำเนินการลักษณะดังกล่าวกับสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งได้รับแจ้งว่าการสมัครเป็นสมาชิกพรรคและการส่งเสริมอาชีพลักษณะนี้ไม่สามารถดำเนินการได้ พรรคผู้ถูกร้องจึงได้ยุติการดำเนินการดังกล่าว

ผู้ร้องเห็นว่าการกระทำของพรรคผู้ถูกร้องไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง (๙) (๑๕) และวรรคสอง มาตรา ๒๔ มาตรา ๒๗ และเป็นการกระทำฝ่าฝืนมาตรา ๓๐ อันเป็นเหตุให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องได้ตามมาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง (๓) ประกอบมาตรา ๓๐ จึงมีมติในการประชุม ครั้งที่ ๙๗/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๖๔ ให้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง (๓) ประกอบมาตรา ๓๐ และขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ดังนี้

(๑) มีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง

(๒) มีคำสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของบุคคลผู้เป็นคณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง คือ นายพีระวิทย์ เรืองลีตลภาค (ชื่อ - สกุลเดิม นายนราวิชญ์ ชะยะ) นายสุพัฒพงศ์ แยมอัม นายวิวัฒน์ พูลเกตุ นายณรงค์ฤทธิ์ เรียบทวิ นางปราณี อังศิริจินดา นายพักรุดิน วายาโยะ นายธงชัย แสงสุมาตร นายสมพร พิบูลย์ นางสาวสายชล ไม้เจริญ นายนพดล พรหมนุช นายสุนทรเทพ ทองสา นางนิตยา ยอดเจริญ และนางพัทธ์พิมล ฉิมนาคพันธ์ (ชื่อ - สกุลเดิม นางสาวเรณู ฉิมนาคพันธ์)

(๓) มีคำสั่งห้ามมิให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้อง และถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไปจดทะเบียนพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ภายในกำหนดสิบปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้องแล้ว เห็นว่า ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้อง เป็นกรณีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง จึงมีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย

ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาและเอกสารประกอบ สรุปได้ว่า

พรรคผู้ถูกร้องมีนโยบายส่งเสริมความรู้และสนับสนุนการประกอบอาชีพเสริมให้กับประชาชน โดยการรวมกลุ่มทำดอกไม้จันทน์ที่ได้จัดอบรมผ่านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานของรัฐ เมื่อผ่านการฝึกฝนการทำดอกไม้จันทน์แล้ว พรรคผู้ถูกร้องจะแนะนำให้สมาชิกรวมตัวกันจัดตั้งเป็น

วิสาหกิจชุมชนเพื่อดำเนินการผลิตและจัดจำหน่าย โดยไม่ได้รับซื้อดอกไม้จันทน์ไว้เองแต่จะจัดหาผู้รับซื้อดอกไม้จันทน์ให้ เว้นแต่พรรคผู้ถูกร้องจะรับซื้อไว้ในกรณีที่นำดอกไม้จันทน์ไปใช้ในกิจกรรมทางการเมือง โดยการดำเนินการดังกล่าวทำให้ประชาชนรวมตัวกันจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน จำนวน ๖ แห่ง และการสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองโดยสามารถเลือกว่าจะชำระแบบรายปีหรือแบบตลอดชีพ พรรคผู้ถูกร้องไม่เคยตกลงว่าผู้ใดสมัครเป็นสมาชิกของกลุ่มทำดอกไม้จันทน์แล้ว ผู้นั้นมีสิทธิสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องโดยไม่ต้องเสียค่าบำรุงพรรคการเมือง และไม่บังคับหรือชักจูงให้ประชาชนที่ประสงค์จะสมัครเป็นสมาชิกกลุ่มทำดอกไม้จันทน์ต้องสมัครเป็นสมาชิกของพรรคผู้ถูกร้องก่อน การสมัครเป็นสมาชิกกลุ่มทำดอกไม้จันทน์จึงเป็นการดำเนินการที่แตกต่างหากจากการสมัครเป็นสมาชิกพรรค โดยหัวหน้าพรรคหรือกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องไม่เคยสั่งให้บุคคลหนึ่งบุคคลใด สนับสนุนสำรองจ่าย หรือจ่ายเงินค่าบำรุงพรรคการเมืองแทนผู้สมัครเป็นสมาชิกพรรค พยานในสำนวนการไต่สวนของผู้ร้อง ได้แก่ นางทองคำ วงสุวรรณ นางลำยอง น่วมด้วง และนางสาวสุทิน พุกยอด เคยเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคผู้ถูกร้องแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จังหวัดพิจิตร เขตเลือกตั้งที่ ๑ เขตเลือกตั้งที่ ๒ และเขตเลือกตั้งที่ ๓ ตามลำดับ ในระหว่างการหาเสียงบุคคลทั้งสามได้เรียกร้องให้พรรคผู้ถูกร้องจัดหาเงินสนับสนุน ซึ่งพรรคผู้ถูกร้องขอให้บุคคลทั้งสามเดินรณรงค์หาเสียงโดยใช้นโยบายของพรรคโดยสุจริต เทียงธรรม และมีได้จัดหาเงินให้ จึงสร้างความไม่พอใจให้กับบุคคลทั้งสาม ส่วนนายมนัส มีชานา เคยเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคผู้ถูกร้อง ลำดับที่ ๒๘ แต่ไม่ได้รับการเลือกตั้ง จึงขอตำแหน่งทางการเมือง แต่นายมนัส มีชานา ไม่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งใด ๆ พยานของผู้ร้องดังกล่าว มีสาเหตุโกรธเคืองกับพรรคผู้ถูกร้องมาก่อน คำให้การของพยานดังกล่าวจึงฟังไม่ขึ้น สำหรับพยานของผู้ถูกร้องอื่นอีก ๘ ราย ได้แก่ นางสาวกนกพร เพชรเดช นางสาวกิตติยา บุญศิลป์ นางบุญเรือน พูลทอง นางสาวกมล แต่เจียม นางหทัยกาญจน์ พานเงิน นางยิ้ม สุขขำ นางวาสนา ยรรยงค์ และนางสมจิตร ศรีอุดมพงษ์ ล้วนเป็นบุคคลที่ยื่นใบสมัครแสดงความประสงค์เข้าร่วมกลุ่มทำดอกไม้จันทน์ร่วมกับนางทองคำ วงสุวรรณ ด้วยความสมัครใจ และบุคคลทั้งแปดยื่นสมัครเป็นสมาชิกผู้ถูกร้อง โดยกรอกประวัติลงในใบสมัครเป็นสมาชิกพรรคด้วยตนเองพร้อมชำระค่าบำรุงพรรคการเมืองตามระเบียบและขั้นตอนการสมัครเป็นสมาชิกทุกประการ

เพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณา ศาลรัฐธรรมนูญมีหนังสือเรียกให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดส่งเอกสารประกอบการพิจารณา และให้ผู้ร้องจัดส่งข้อมูลและเอกสารเกี่ยวกับพรรคผู้ถูกร้องและให้พยานของพรรคผู้ถูกร้อง ๕ ปาก จัดทำบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นเป็นหนังสือยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาจัดส่งสำเนา

รายงานการประชุม (ชวเลข) บันทึกการประชุม และเอกสารประกอบการพิจารณาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๓๐ สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งจัดส่งเอกสารเกี่ยวกับพรรคผู้ถูกร้อง ได้แก่ งบการเงินของพรรคการเมือง และเงินอุดหนุนพรรคการเมืองที่ได้รับการจัดสรร ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ถึงปัจจุบัน

นายพีระวิทย์ เรื่องลือตลภาค นางสาวชล ไม้เจริญ นางนิตยา ยอดเจริญ นางพัทธ์พิมล ฉิมนาคพันธ์ และนายบุญถาวร ปัญญาสิทธิ์ ในฐานะพยานของพรรคผู้ถูกร้องทำบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นยื่นต่อศาล สรุปได้ว่า นายพีระวิทย์ เรื่องลือตลภาค เป็นหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้อง นางสาวชล ไม้เจริญ นางนิตยา ยอดเจริญ และนางพัทธ์พิมล ฉิมนาคพันธ์ เป็นคณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง วันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๖ และนายบุญถาวร ปัญญาสิทธิ์ เป็นประธานที่ปรึกษาฝ่ายกฎหมายของพรรค พยานทั้งห้าให้การว่า พรรคผู้ถูกร้องมีนโยบายฝึกอาชีพแก่ประชาชนที่สนใจโดยให้รวมกลุ่มเพื่อฝึกทำดอกไม้จันทน์และจัดตั้งเป็นวิสาหกิจชุมชนเพื่อผลิตและจัดจำหน่าย พยานทั้งห้ายืนยันว่าพรรคผู้ถูกร้องไม่ได้เป็นผู้จัดหาวัสดุอุปกรณ์และไม่ได้รับซื้อดอกไม้จันทน์จากกลุ่มผู้ทำดอกไม้จันทน์ เว้นแต่ในช่วงที่พรรคผู้ถูกร้องต้องการทำกิจกรรมทางการเมือง พรรคผู้ถูกร้องจะซื้อดอกไม้จันทน์จากวิสาหกิจชุมชนดังกล่าว การสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และข้อบังคับของพรรคผู้ถูกร้อง โดยผู้สมัครต้องชำระค่าบำรุงพรรคการเมืองโดยเลือกได้ ๒ แบบคือ แบบรายปี จำนวน ๑๐๐ บาท หรือแบบตลอดชีพ จำนวน ๒,๐๐๐ บาท พยานทั้งห้าไม่เคยสำรองเงินและไม่เคยสั่งการให้เจ้าหน้าที่หรือบุคคลใดจ่ายเงินค่าธรรมเนียมหรือค่าบำรุงพรรคการเมืองให้ผู้สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง พยานทั้งห้าไม่ได้จูงใจหรือสั่งการให้บุคคลใดจูงใจชาวบ้านตำบลปามะคาบ อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร ให้สมัครเป็นสมาชิกของพรรคผู้ถูกร้องโดยวิธีการชักชวนให้เข้าร่วมกลุ่มทำดอกไม้จันทน์หรือเสนอว่าจะออกค่าธรรมเนียมหรือค่าบำรุงพรรคการเมืองแทนผู้สมัคร และพยานในสำนวนการไต่สวนของผู้ร้องเคยเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคผู้ถูกร้อง แต่ไม่ได้รับเลือกตั้งและไม่ได้ตำแหน่งทางการเมืองจากพรรคผู้ถูกร้อง กลุ่มพยานของผู้ร้องทั้งหมดจึงมีสาเหตุโกรธเคืองกับพรรคผู้ถูกร้องทั้งสิ้น

(๑๕) รายได้ของพรรคการเมือง และอัตราค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมืองซึ่งต้องเรียกเก็บจากสมาชิกไม่น้อยกว่าปีละหนึ่งร้อยบาท

ฯลฯ   ฯลฯ

การพิจารณาเพื่อออกข้อบังคับตาม (๖) (๘) (๑๐) (๑๑) (๑๒) (๑๓) (๑๔) (๑๕) และ (๑๖) ต้องให้สมาชิกมีส่วนร่วมพิจารณาอย่างกว้างขวาง

ฯลฯ   ฯลฯ

มาตรา ๒๗ สมาชิกภาพของสมาชิกเริ่มตั้งแต่ได้ชำระค่าบำรุงพรรคการเมืองตามจำนวนที่กำหนดในข้อบังคับแล้ว โดยจะสิ้นสุดลงตามที่กำหนดในข้อบังคับ ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยเหตุดังต่อไปนี้

(๑) ลาออก

(๒) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๔ เว้นแต่เป็นกรณีมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙๖ (๑) ของรัฐธรรมนูญ และเป็นการบวชตามประเพณีนิยม แต่ในระหว่างมีลักษณะต้องห้ามดังกล่าวจะใช้สิทธิในฐานะสมาชิกไม่ได้

(๓) ไม่ชำระค่าบำรุงพรรคการเมืองเป็นเวลาสองปีติดต่อกัน

ฯลฯ   ฯลฯ

มาตรา ๓๐ ห้ามมิให้พรรคการเมืองหรือผู้ใดให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด ไม่ว่าโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อมเพื่อจูงใจให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดสมัครเข้าเป็นสมาชิก ทั้งนี้ เว้นแต่สิทธิหรือประโยชน์ซึ่งบุคคลจะพึงได้รับในฐานะที่เป็นสมาชิก

มาตรา ๙๒ เมื่อคณะกรรมการมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าพรรคการเมืองใดกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ ให้ยื่นศาลรัฐธรรมนูญเพื่อสั่งยุบพรรคการเมืองนั้น

ฯลฯ   ฯลฯ

(๓) กระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๒๐ วรรคสอง มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๖ มาตรา ๔๔ มาตรา ๔๕ มาตรา ๔๖ มาตรา ๗๒ หรือมาตรา ๗๔

ฯลฯ   ฯลฯ

เมื่อศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการไต่สวนแล้ว มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าพรรคการเมืองกระทำการตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมือง และเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น

มาตรา ๙๓ เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดกระทำการตามมาตรา ๙๒ ให้นายทะเบียนรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน พร้อมทั้งเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการ เพื่อพิจารณา ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

ฯลฯ   ฯลฯ

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นที่ ๑ มีเหตุสมควรยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง (๓) ประกอบมาตรา ๓๐ หรือไม่

ประเด็นที่ ๒ คณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องจะถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคสอง หรือไม่ เพียงใด

ประเด็นที่ ๓ ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้องที่ถูกยุบและถูกเพิกถอน สิทธิสมัครรับเลือกตั้งจะไปจดทะเบียนพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดสิบปีนับแต่วันที่พรรคผู้ถูกร้อง ถูกยุบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๔ วรรคสอง หรือไม่

ความเห็น

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๕ มีความมุ่งหมายเพื่อรับรอง เสรีภาพในการจัดตั้งพรรคการเมืองโดยกำหนดกรอบของกฎหมายเกี่ยวกับการจัดตั้งและการบริหาร พรรคการเมือง เพื่อให้พรรคการเมืองเป็นของประชาชนอย่างกว้างขวาง และมีการบริหารกิจการภายใน ของพรรคการเมืองที่เป็นไปตามหลักความเป็นประชาธิปไตยภายในพรรคการเมือง โดยเฉพาะผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมืองและพรรคการเมืองสามารถปฏิบัติหน้าที่หรือดำเนินกิจกรรมได้โดยอิสระ ปราศจากการครอบงำ หรือชี้นำโดยบุคคลหรือคณะบุคคลใดโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดตั้ง พรรคการเมืองตั้งแต่แรก และกำหนดให้การบริหารการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการดำเนินกิจกรรมอื่น ๆ ของพรรคการเมือง สมาชิกต้องมีส่วนร่วมด้วย อันเป็นการป้องกันมิให้ พรรคการเมืองเป็นธุรกิจการเมือง หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งอาศัยความได้เปรียบทางการเงินมาเป็น ผู้บงการพรรคแต่เพียงผู้เดียวหรือกลุ่มเดียวได้ ส่วนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๓๐ มีความมุ่งหมายเพื่อต้องการให้บุคคลเข้ามาเป็นสมาชิก พรรคการเมืองเป็นผู้มีศรัทธาในพรรคการเมืองนั้นอย่างแท้จริง มิใช่เข้ามาเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

เพียงเพราะมุ่งหมายในอามิสสินจ้าง เนื่องจากสมาชิกพรรคที่มุ่งหมายในอามิสสินจ้างย่อมจะไม่ใส่ใจในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการของพรรคการเมือง ส่วนมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง (๑๕) และมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง (๓) มีความมุ่งหมายเพื่อเป็นการกระตุ้นให้สมาชิกพรรครู้สึกกว่าตนเองเป็นเจ้าของพรรค ส่งผลทำให้สมาชิกพรรคมีความใส่ใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการของพรรคการเมือง เพื่อให้ผลการดำเนินการของพรรคการเมืองคุ้มค่ากับที่ตนเองได้ชำระค่าบำรุงพรรคการเมือง ดังนั้น มาตรา ๓๐ มาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง (๑๕) ประกอบมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง (๓) จึงมีหลักการที่สำคัญตรงกันว่าสมาชิกพรรคต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการของพรรค มิเช่นนั้น ย่อมจะเป็นช่องทางให้กลุ่มทุนหรือผู้มีอิทธิพลทางการเมืองเข้ามาใช้อำนาจครอบงำพรรคการเมืองโดยไม่มีสมาชิกพรรคโต้แย้งคัดค้าน ทำให้พรรคการเมืองสูญเสียความเป็นประชาธิปไตยภายในพรรคการเมือง ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๕ พรรคการเมืองไม่ส่งต่อเจตจำนงของประชาชนไปสู่การบริหารประเทศแต่กลับส่งต่อเจตจำนงของกลุ่มทุนหรือผู้มีอิทธิพลทางการเมืองไปสู่การบริหารประเทศแทน ซึ่งจะเป็นอันตรายต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย บทบัญญัติดังกล่าวจึงมุ่งหมายในการป้องกันมิให้กลุ่มทุนหรือผู้มีอิทธิพลทางการเมืองเข้ามาใช้อำนาจครอบงำพรรค และมีให้มีการสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองโดยหวังเพียงได้รับอามิสสินจ้างอันจะเป็นอันตรายต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเป็นสำคัญ ดังนั้น การยุบพรรคการเมืองซึ่งนอกจากจะส่งผลกระทบต่อพัฒนาการทางการเมือง กล่าวคือ ทำให้พรรคการเมืองขาดความเข้มแข็งอย่างต่อเนื่องและเป็นสถาบันทางการเมืองได้อย่างแท้จริงแล้วยังส่งผลกระทบต่อเสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๕ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนผู้ซึ่งเป็นสมาชิกพรรคการเมืองที่ถูกยุบ จึงสมควรต้องพิจารณากรณีการยุบพรรคให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของกฎหมายโดยเคร่งครัด

ข้อเท็จจริงคดีนี้ปรากฏว่า พรรคผู้ถูกร้องจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง ตั้งแต่วันที่ ๑๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ มีสมาชิกพรรคจำนวน ๑๐,๕๑๐ คน มีสาขาพรรคจำนวน ๕ สาขา มีนโยบายพรรคการเมืองตามข้อบังคับพรรคไทยรักธรรม พ.ศ. ๒๕๕๖ ที่สำคัญประการหนึ่ง คือ นโยบายด้านเศรษฐกิจด้วยการสร้างความพอเพียงให้แก่ประชาชนในการดำเนินชีวิต โดยใช้หลักทฤษฎีความพอเพียงและความยั่งยืน พัฒนาระบบธุรกิจขนาดย่อม ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ให้มีความยุติธรรม องค์กรที่เป็นมหาชน ต้องมีความซื่อสัตย์สุจริตในการบริหาร การจัดหาแหล่งเงินทุน ให้แก่นักลงทุนหน้าใหม่ และให้โอกาสผู้ที่ทำธุรกิจแล้วประสบปัญหาเศรษฐกิจจากปัจจัยทางธรรมชาติ ได้มีโอกาสทำธุรกิจใหม่ จัดทำกองทุนเพื่อธุรกิจรายย่อย โดยให้หน่วยงานรัฐเป็นที่ปรึกษาด้านการลงทุน ให้ความรู้เชิงวิชาการด้านการเงิน การคลัง แก่ธุรกิจทุกประเภท

เมื่อพิจารณาสำเนารายงานการรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน ลงวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๔ ของคณะกรรมการรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานของนายทะเบียนพรรคการเมือง ประกอบกับคำร้องของผู้ร้อง คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องและเอกสารทั้งหมดแล้ว ปรากฏว่า ระหว่างเดือนกันยายน ๒๕๖๑ ถึงเดือนมกราคม ๒๕๖๒ พรรคผู้ถูกร้องมีความประสงค์จะเปิดสาขาพรรคใหม่ที่จังหวัดพิจิตร จึงดำเนินการตามข้อบังคับของพรรคโดยการเชิญชวนชาวบ้านในตำบล ป่ามะคาบ อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร ให้มารวมกลุ่มสมาชิกทำดอกไม้จันทน์ โดยพรรคผู้ถูกร้อง จะจัดหาผู้สอนและทุนซื้อวัสดุอุปกรณ์การทำดอกไม้จันทน์ให้กลุ่มสมาชิก ซึ่งการดำเนินการดังกล่าว เป็นไปตามนโยบายและข้อบังคับของพรรคผู้ถูกร้องที่ต้องการให้ความรู้และฝึกอาชีพแก่ประชาชนที่สนใจ รวมตัวกันเป็นกลุ่มทำดอกไม้จันทน์ และสนับสนุนให้ชาวบ้านจัดตั้งเป็นวิสาหกิจชุมชนเพื่อผลิต และจัดจำหน่าย โดยพรรคผู้ถูกร้องดำเนินการโดยวิธีการที่เปิดเผยสามารถทำให้ประชาชนรวมตัวกัน ตั้งวิสาหกิจชุมชนได้อย่างน้อย ๖ แห่ง การจัดตั้งกลุ่มทำดอกไม้จันทน์ดังกล่าวจึงเป็นการปฏิบัติ ตามนโยบายของพรรคตามข้อบังคับของพรรคผู้ถูกร้อง พ.ศ. ๒๕๕๖ ในด้านเศรษฐกิจ ซึ่งนโยบาย พรรคดังกล่าวได้ดำเนินการและประกาศใช้อย่างถูกต้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๓ เห็นได้ว่าการที่พรรคผู้ถูกร้องอาศัยนโยบายการจัดตั้ง กลุ่มทำดอกไม้จันทน์โดยการชักชวนบุคคลซึ่งมีอุดมการณ์ทางการเมืองคล้ายคลึงกันมารวมตัวกัน เพื่อผลักดันอุดมการณ์ทางการเมืองของพรรคผู้ถูกร้องให้ถูกใช้เป็นแนวทาง ก็โดยมุ่งหมายเพื่อประโยชน์ ของชาวบ้านในพื้นที่ให้มีสัมมาอาชีพและหารายได้เข้าสู่ครอบครัว แม้ว่าพรรคผู้ถูกร้องจะมีเงื่อนไข ว่าต้องสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องเสียก่อนจึงจะได้สิทธิในการเข้าร่วมกลุ่มทำดอกไม้จันทน์โดยได้รับ การสนับสนุนวิทยากรผู้สอนและวัสดุอุปกรณ์ในการฝึกทำดอกไม้จันทน์ ก็เพื่อให้เป็นไปตามข้อยกเว้น ของมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่บัญญัติว่า ห้ามมิให้พรรคการเมืองหรือผู้ใดให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อมเพื่อจูงใจให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดสมัครเข้าเป็น สมาชิก ทั้งนี้ เว้นแต่สิทธิหรือประโยชน์ซึ่งบุคคลจะพึงได้รับในฐานะที่เป็นสมาชิก การฝึกอาชีพ ทำดอกไม้จันทน์ดังกล่าว จึงต้องฝึกให้แก่ชาวบ้านซึ่งเป็นสมาชิกพรรคแล้วเท่านั้น

มีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยต่อไปว่า พรรคผู้ถูกร้องรับสมัครสมาชิกกลุ่มทำดอกไม้จันทน์เข้าเป็น สมาชิกของพรรคโดยไม่มีการเก็บค่าบำรุงพรรคจากผู้สมัครหรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ประเด็นนี้ฝ่ายผู้ร้องอ้างว่ามีพยานบุคคล ๑๑ คน คือ นางทองคำ วงสุวรรณ นางลำยอง น่วมด้วง นางสาวสุทิน พุกยอด นางสาวกนกพร เพชรเดช นางสาวกิตติยา

บุญศิลป์ นางบุญเรือน พูลทอง นางสาวกมล แต่เจียม นางหทัยกาญจน์ พานเงิน นางยิ้ม สุขขำ นางวาสนา ยรรยงค์ และนางสมจิตร ศรีอุดมพงษ์ ให้การสอดคล้องกันในเรื่องเงื่อนไขการเข้าร่วมกลุ่ม ทำดอกไม้จันทน์ว่าจะต้องสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องเสียก่อน จึงจะมีสิทธิเข้าร่วมกลุ่ม ทำดอกไม้จันทน์และได้รับสิทธิตามที่พรรคผู้ถูกร้องประกาศไว้ ในการฝึกทำดอกไม้จันทน์ มีนายมนัส มีชานา นายเจตร วัชรหิรัญปภา นางโยษิตา วัชรหิรัญปภา และนางรุ่งนภา ควรสมทบ ร่วมกัน สอนชาวบ้าน ระหว่างที่ทำการสอนนั้นมีการพูดเชิญชวนให้สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องโดยไม่ต้อง เสียค่าบำรุงพรรค เนื่องจากพรรคผู้ถูกร้องจะเป็นผู้ออกเงินค่าบำรุงพรรคให้ ซึ่งนายเจตร นางโยษิตา และนางรุ่งนภา ให้การว่านายมนัสเป็นผู้พูดในเรื่องดังกล่าว และนายมนัสให้การว่าตนได้รับคำสั่งจาก หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องผ่านทางนางสุชาดา ขวัญสกุล ให้หาสมาชิกพรรคโดยวิธีการดังกล่าว โดยให้ตน สำรองค่าสมัครสมาชิกพรรคทั้งรายปีและตลอดชีพไปก่อน เมื่อเปิดสาขาพรรคผู้ถูกร้องได้แล้วทางพรรค จะโอนเงินคืนให้ นายมนัสจึงเข้าใจว่าเป็นการดำเนินการตามนโยบายพรรคเพื่อช่วยเหลือชาวบ้าน ให้มีรายได้

ส่วนพยานฝ่ายผู้ถูกร้องมีนายพีระวิทย์ เรื่องลือตลภาค หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องให้การ แก่ข้อกล่าวหาว่าพยานฝ่ายผู้ร้อง คือ นางทองคำ นางลำยอง และนางสาวสุทิน เคยเป็นผู้สมัคร รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจังหวัดพิจิตร เขต ๑ เขต ๒ และเขต ๓ ตามลำดับ ระหว่างการหาเสียงบุคคลทั้งสามเรียกร้องให้พรรคผู้ถูกร้องจัดหาเงินสนับสนุน แต่พรรค มิได้จัดหาเงินให้ ส่วนนายมนัส เคยเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ของพรรคผู้ถูกร้อง แต่ไม่ได้รับเลือกตั้ง นายมนัสจึงขอตำแหน่งทางการเมือง แต่ก็ไม่ได้รับตำแหน่งใด ๆ พยานดังกล่าวของผู้ร้องจึงมีสาเหตุโกรธเคืองกับพรรคผู้ถูกร้องมาก่อน ค่าให้การจึงฟังไม่ขึ้น ส่วนนางสาวกนกพร นางสาวกิตติยา นางบุญเรือน นางสาวกมล นางหทัยกาญจน์ นางยิ้ม นางวาสนา นางสมจิตร และนางทองคำ เข้าร่วมกลุ่มทำดอกไม้จันทน์โดยสมัครใจ และสมัครเป็นสมาชิกพรรค ด้วยตนเองพร้อมชำระเงินค่าบำรุงพรรคตามระเบียบทุกประการ นอกจากนั้น นายพีระวิทย์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้อง นางสายชล ไม้เจริญ นางนิตยา ยอดเจริญ นางพัทธ์พิมล ฉิมนาคพันธ์ กรรมการบริหารพรรค และนายบุญถาวร ปัญญาสิทธิ์ ประธานที่ปรึกษาฝ่ายกฎหมายของพรรคผู้ถูกร้อง ให้การด้วยว่า พรรคผู้ถูกร้องมีนโยบายฝึกอาชีพแก่ประชาชนที่สนใจโดยให้รวมกลุ่มเพื่อฝึกทำ ดอกไม้จันทน์และจัดตั้งเป็นวิสาหกิจชุมชนเพื่อผลิตและจัดจำหน่าย พรรคผู้ถูกร้องไม่ได้เป็นผู้จัดหา วัสดุอุปกรณ์และไม่ได้รับซื้อดอกไม้จันทน์จากกลุ่มผู้ทำดอกไม้จันทน์ เว้นแต่ในช่วงที่พรรคผู้ถูกร้อง ต้องการทำกิจกรรมทางการเมือง จึงจะซื้อดอกไม้จันทน์จากวิสาหกิจชุมชนดังกล่าว การสมัครเป็น

สมาชิกพรรคผู้ถูกร้องต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และข้อบังคับพรรคผู้ถูกร้อง พยานทั้งห้าไม่เคยสำรองเงินและไม่เคยสั่งการให้เจ้าหน้าที่ หรือบุคคลใดจ่ายเงินค่าธรรมเนียมหรือค่าบำรุงพรรคการเมืองให้ผู้ที่สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง พยานทั้งห้าไม่ได้ตั้งใจ หรือสั่งการให้บุคคลใดจูงใจชาวบ้านตำบลปามะคาบ อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร ให้สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องโดยวิธีการชักชวนให้เข้าร่วมกลุ่มทำดอกไม้จันทน์หรือเสนอว่าจะออก ค่าธรรมเนียมหรือค่าบำรุงพรรคการเมืองแทนผู้สมัคร ส่วนพยานในสำนวนการไต่สวนของผู้ร้องเคยเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคผู้ถูกร้อง แต่ไม่ได้รับเลือกตั้งและไม่ได้รับ ตำแหน่งทางการเมืองจากพรรคผู้ถูกร้อง กลุ่มพยานของผู้ร้องทั้งหมดมีสาเหตุโกรธเคืองกับพรรคผู้ถูกร้อง ทั้งสิ้น

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าพยานฝ่ายผู้ร้องโดยเฉพาะนายมนัส ซึ่งเคยเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง แบบบัญชีรายชื่อของพรรคผู้ถูกร้องมาก่อน แต่ไม่ได้รับเลือกตั้งและไม่ได้รับตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ จึงอาจเป็นเหตุโกรธเคืองกับพรรคผู้ถูกร้องได้ เป็นผู้ให้การว่าได้รับคำสั่งจากนายพีระวิทย์ หัวหน้า พรรคผู้ถูกร้อง ผ่านมาทางนางสุชาดา ขวัญสกุล ว่าให้นายมนัสดำเนินการหาสมาชิกพรรคโดยวิธีการ ดังกล่าวข้างต้น และให้นายมนัสเป็นผู้สำรองค่าสมัครสมาชิกพรรคให้แก่ผู้สมัครไปก่อน แต่พยาน ฝ่ายผู้ถูกร้อง คือ หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรครวมทั้งที่ปรึกษาฝ่ายกฎหมายของพรรคผู้ถูกร้อง ทุกคนปฏิเสธว่าไม่เคยมีผู้ใดสั่งการเช่นนั้นเลย กรณีจึงยังมีเหตุอันควรสงสัยว่าข้อเท็จจริงในประเด็นนี้ แท้จริงแล้วเป็นอย่างไรกันแน่ และเหตุใดผู้ร้องจึงไม่มีการไต่สวนนางสุชาดา ซึ่งเป็นพยานสำคัญที่ นายมนัส พยานฝ่ายผู้ร้องอ้างว่าเป็นผู้รับคำสั่งจากนายพีระวิทย์หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องสั่งการมาว่าให้ นายมนัสสำรองจ่ายค่าบำรุงพรรคให้แก่กลุ่มทำดอกไม้จันทน์ไปก่อน นางสุชาดาจึงเป็นพยานสำคัญที่จะ เชื่อมโยงไปถึงหัวหน้าพรรคและผู้บริหารพรรคและอาจไปถึงการยุบพรรคได้ แต่ผู้ร้องกลับมิได้มีการ สอบสวนนางสุชาดาก่อนมีมติเสนอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องแต่อย่างใด ประกอบกับพยานหลายคนของผู้ร้อง ก็นำเสนอว่าอาจมีเหตุโกรธเคืองหรือไม่พอใจต่อพรรคผู้ถูกร้องจริง จึงต้องรับฟังด้วยความระมัดระวัง อย่างยิ่ง อีกทั้งพยานฝ่ายพรรคผู้ถูกร้องก็ได้แสดงความบริสุทธิ์ใจต่อผู้ร้องด้วยว่า แม้จะได้มีการดำเนิน นโยบายฝึกอາชีพทำดอกไม้จันทน์ตามนโยบายและข้อบังคับพรรคประสบความสำเร็จมาแล้วหลายกลุ่ม แต่เมื่อมีการประกาศพระราชกฤษฎีกาเลือกตั้งในปี ๒๕๖๒ พรรคผู้ถูกร้องจึงได้หารือกับเจ้าหน้าที่ของ ผู้ร้องแล้วได้รับคำแนะนำว่าช่วงเวลาดังกล่าวไม่อาจดำเนินการโครงการตามนโยบายนั้นได้ พรรคผู้ถูกร้อง ก็ยุติการดำเนินการโครงการดังกล่าวตามคำแนะนำนั้น ดังนั้น การที่ผู้ร้องมีมติว่าพรรคผู้ถูกร้อง กระทำการโดยมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๕ มาตรา ๒๗ และเป็นการกระทำฝ่าฝืนมาตรา ๓๐ อันเป็นเหตุให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องได้ตามมาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง (๓) ประกอบมาตรา ๓๐ นั้น จึงเห็นว่า ยังไม่มีเหตุอันสมควรที่จะให้เชื่อเช่นนั้นได้ จึงยังไม่มีเหตุเพียงพอที่ศาลมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง และเมื่อได้วินิจฉัยเช่นนี้แล้วไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยประเด็นอื่น ๆ ตามคำขอของผู้ร้องต่อไปอีก

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยยกคำร้องของผู้ร้อง

(นายบรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชญ์)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ